

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ενιαίος
Φορέας
Κοινωνικής
Ασφάλισης

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

8/1/2019

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

Ταχ. Δ/ση: Ακαδημίας 22, Τ.Κ. 10671 Αθήνα
Πληροφορίες: Μ. Κουτσοπούλου, Ευαγγ. Φάγκρα
Τηλ.: 210/3729 785, 655
FAX: 210/3666010
e-mail: d.sintaxon@efka.gov.gr

Αθήνα, 4 .1. 2019

Αριθ. Πρωτ.

Σ80/1/16692

ΠΡΟΣ:

Τους αποδέκτες του Πίνακα Α '

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.
Δ/ση Λειτουργίας & Υποστήριξης
Εφαρμογών
Υποδιεύθυνση: Υποστήριξης Πελατών
Λυκούργου 10, Τ.Κ. 10551 Αθήνα
3. Υποομάδα Έργου Συντάξεων ΕΦΚΑ
Πατησίων 12, Τ.Κ. 10677 Αθήνα
4. « Ίριδα», Κολοκοτρώνη 4,
Τ. Κ. 10561 Αθήνα

Θ Ε Μ Α : «Συμπληρωματικές οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 1 του Ν. 4554/2018 σχετικά με την έναρξη και τη λήξη του δικαιώματος συνταξιοδότησης από τον ΕΦΚΑ.»

Σχετ.: Η εγκύκλιος 42/2018

Έχοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 4554/2018 που κοινοποιήθηκαν με την εγκύκλιο 42/2018, παρακαλούμε να εφαρμόζετε και τις ακόλουθες οδηγίες:

A. Γενικά

Καταρχήν, επισημαίνουμε ότι οι κανόνες του άρθρου 1 του Ν. 4554/2018 καθορίζουν με ενιαίο τρόπο το θέμα της **έναρξης και λήξης** του δικαιώματος συνταξιοδότησης λόγω **γήρατος** και λόγω **θανάτου** για όλους τους ασφαλισμένους του Ε.Φ.Κ.Α. Εκ παραδρομής δε και μόνο συμπεριλαμβάνεται στην πρώτη παράγραφο της εγκυκλίου 42/2018 και το δικαίωμα συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας. Για την κατηγορία αυτή, μέχρι να θεσπιστούν νέοι, ενιαίοι κανόνες για όλους τους ασφαλισμένους των φορέων, κλάδων και τομέων που εντάχθηκαν στον Ε.Φ.Κ.Α. καθώς και του Δημοσίου, εξακολουθούν να εφαρμόζονται ως προς τα θέματα αυτά οι γενικές και οι ειδικές καταστατικές διατάξεις των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ φορέων και της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου (άρθρο 11 Ν. 4387/2016).

Η νέα ρύθμιση, που ισχύει από 18.7.2018, καταργεί όλες τις ειδικές ή γενικές διατάξεις που ρύθμιζαν διαφορετικά το θέμα της έναρξης και λήξης των συντάξεων λόγω γήρατος και λόγω θανάτου (για ημερομηνία θανάτου από τις 18.7.2018 και μετά), τόσο για τους ασφαλισμένους στους ενταχθέντες στον ΕΦΚΑ φορείς όσο και στο Δημόσιο. Όμως, ειδικά για τον **ΟΓΑ**, λόγω της ιδιομορφίας του τρόπου υπολογισμού της σύνταξης και της έναρξης καταβολής της, οι διατάξεις του άρθρου 1 ισχύουν από 1.1.2019.

B. Υποβολή αίτησης (παρ. 1)

Καταρχήν, η **υποβολή αίτησης συνταξιοδότησης στον ΕΦΚΑ** είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την εκκίνηση της διαδικασίας συνταξιοδότησης και την άσκηση του δικαιώματος αυτού **σε όλες τις κατηγορίες σύνταξης**. Αυτή η υποχρέωση καταλαμβάνει τόσο τους ασφαλισμένους των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ φορέων και του τ. ΟΓΑ όσο και του Δημοσίου.

Γ. Έναρξη δικαιώματος συνταξιοδότησης (παρ. 2, περ. α)

1. Σύνταξη λόγω γήρατος

α) Η σύνταξη λόγω γήρατος, εφόσον κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης συνταξιοδότησης για την αιτία αυτή υπάρχει δικαίωμα, με την έννοια ότι πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, **αρχίζει να καταβάλλεται από την πρώτη ημέρα του επόμενου της κατάθεσης της αίτησης συνταξιοδότησης μήνα**. Εάν όμως κατά την ημερομηνία κατάθεσης αυτής της αίτησης δεν συντρέχουν όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, η έναρξη του δικαιώματος με τα συνεπαγόμενα οικονομικά αποτελέσματα μεταφέρονται στην πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται εκείνου κατά τον οποίο πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις.

β) Προθεσμία κατάθεσης δικαιολογητικών

i. Μετά την κατάθεση της αίτησης συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, **καθορίζεται συγκεκριμένη προθεσμία** προκειμένου ο ασφαλισμένος να προσκομίσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Συγκεκριμένα, όλα τα κατά περίπτωση αναγκαία δικαιολογητικά θα πρέπει να έχουν υποβληθεί **μέχρι την τελευταία (ημερολογιακή) ημέρα του έκτου (6ου) μήνα που έπεται του μήνα υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης, επί ποινή απόρριψης της αίτησης αυτής** στην περίπτωση που παρέλθει άπρακτη η προθεσμία με υπαιτιότητα του ασφαλισμένου. **Επισημαίνουμε ότι η προθεσμία αυτή ισχύει μόνο για τις αιτήσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος.**

Για παράδειγμα, εάν, π.χ., η αίτηση συνταξιοδότησης κατατεθεί στις 15 Ιανουαρίου 2019, ο υποψήφιος συνταξιούχος οφείλει να έχει καταθέσει όλα τα δικαιολογητικά **μέχρι τις 31 Ιουλίου 2019**.

Στο σημείο αυτό οφείλουμε να επισημάνουμε ιδιαίτερα ότι **η διάκριση της υπαιτιότητας του ασφαλισμένου είναι καθοριστικό στοιχείο προκειμένου να τεκμηριωθεί ο λόγος απόρριψης της αίτησης συνταξιοδότησης** με απόφαση του αρμόδιου ασφαλιστικού οργάνου, όπως ορίζει το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης αυτής. Το στοιχείο αυτό μπορεί να διαπιστωθεί βεβαίως κατά τη **διαδικασία της προηγούμενης ακρόασης**, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και στο άρθρο 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, και η οποία θα πρέπει να τηρηθεί, επειδή το δικαίωμα αυτό αποβλέπει στην παροχή της δυνατότητας στον ασφαλισμένο να προβάλλει συγκεκριμένους ισχυρισμούς ενώπιον του αρμοδίου διοικητικού οργάνου, ώστε, στην προκειμένη περίπτωση, να αποδείξει ότι η προθεσμία κατάθεσης όλων των δικαιολογητικών παρήλθε άπρακτη για λόγους ανεξάρτητους από τη θέλησή του, με αποτέλεσμα να μην υφίσταται λόγος απόρριψης της αίτησης συνταξιοδότησης για την αιτία αυτή.

ii. Εξυπακούεται ότι θα εξακολουθήσετε να εφαρμόζετε και τις λοιπές σχετικές με το ζήτημα αυτό διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999, όπως ισχύει, ιδίως άρθρα 3 παρ. 5, 6, άρθρα 6,10,17).

iii. Εξακολουθούν να τηρούνται οι διαδικασίες συμπλήρωσης του συνταξιοδοτικού φακέλου των υποψήφιων συνταξιούχων τ. δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών και όλων εκείνων για τους οποίους η συμπλήρωση του Δελτίου Ατομικής και Υπηρεσιακής Κατάστασης (Δ.Α.Υ.Κ.) είναι υποχρεωτική σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 102/3.3.2004.

iv. Κατόπιν των ανωτέρω, **ως προς τις αιτήσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, δεν ισχύουν πλέον διαφορετικές οδηγίες** που περιλαμβάνονται στο Γενικό Έγγραφο με αρ. πρωτ. Γ32/31/1515943/21.11.2017.

γ) (παρ. 2, περ. β)

Για τα πρόσωπα για τα οποία απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία η λύση της υπαλληλικής σχέσης ή η διαγραφή από τις τάξεις των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος, προκειμένου να συνταξιοδοτηθούν λόγω γήρατος, **η προϋπόθεση αυτή εξακολουθεί να ισχύει**. Επομένως, η αίτηση συνταξιοδότησης από τα πρόσωπα αυτά μπορεί να κατατεθεί στον Ε.Φ.Κ.Α. μετά τη λύση της υπαλληλικής τους σχέσης ή τη διαγραφή τους από τις τάξεις των Ενόπλων Δυνάμεων, αντίστοιχα, οπότε **ακολουθούν πλέον τον γενικό κανόνα του άρθρου αυτού, περί έναρξης καταβολής της σύνταξης από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα κατάθεσης στον Ε.Φ.Κ.Α. της αίτησης συνταξιοδότησης.**

Ωστόσο, **όμως εξαιρετικώς**, επειδή η γνωστοποίηση των διατάξεων αυτών στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ έγινε στις **12.9.2018** (ΑΔΑ:Ω9ΟΟ465ΧΠ-ΟΡΨ), γίνεται δεκτό επεικώς και ότι για τα πρόσωπα που απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία λύση της υπαλληλικής σχέσης τους ή διαγραφή τους από τις τάξεις των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος **η οριστική αποχώρηση των οποίων από το Δημόσιο με τον ανωτέρω τρόπο, όπως ισχύει κατά περίπτωση, έγινε πριν από την ημερομηνία αυτή, η έναρξη συνταξιοδότησής τους θα τοποθετηθεί την μέρα που έπεται εκείνης κατά την οποία λύθηκε η υπαλληλική τους σχέση ή διαγράφηκαν από τις τάξεις των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος.**

δ) (παρ. 2, περ. γ)

Με τη διάταξη αυτή εισάγεται σημαντική αλλαγή των μέχρι την ημερομηνία ισχύος της (18.7.2018) καταστατικών διατάξεων ορισμένων φορέων που εντάχθηκαν στον Ε.Φ.Κ.Α. ως προς την απαίτηση για διακοπή της απασχόλησης του υποψήφιου συνταξιούχου, δεδομένου ότι **δεν απαιτείται πλέον διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας των ελεύθερων επαγγελματιών προκειμένου να ασκήσουν το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα.** Όλες οι αιτήσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος που υποβάλλονται από ελεύθερους επαγγελματίες οι οποίοι επιθυμούν να διατηρήσουν τη δραστηριότητά τους ως απασχολούμενοι συνταξιούχοι εξετάζονται κατ' ουσίαν κανονικά. Τα πρόσωπα αυτά υποχρεούνται βέβαια να δηλώσουν στην αίτηση συνταξιοδότησης ότι συνεχίζουν την επαγγελματική τους δραστηριότητα ως μισθωτοί ή μη μισθωτοί, προκειμένου να εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 20 του Ν. 4387/2016, στις οποίες άλλωστε προβλέπεται αυτή η υποχρέωση (παρ. 5).

Τα ανωτέρω ισχύουν και για τους επαγγελματίες που κατέχουν ειδική άδεια άσκησης συγκεκριμένου επαγγέλματος (π.χ., φυσικοθεραπευτές, οδοντοτεχνίτες, βενζινοπώλες, ηλεκτρολόγοι κ.λπ.), την οποία θα εξακολουθήσουν να κατέχουν για όσο χρονικό διάστημα δραστηριοποιούνται μετά την κατάθεση της αίτησης συνταξιοδότησης. Όμως, για τους επαγγελματίες οδηγούς, εκπαιδευτές και αυτοκινητιστές ισχύουν οι ειδικές διατάξεις της περ. δ της ίδιας παραγράφου, ως ακολούθως:

ε) (παρ. 2, περ. δ)

Ειδικά για τους ασφαλισμένους **επαγγελματίες οδηγούς, εκπαιδευτές και αυτοκινητιστές η ισχύουσα νομοθεσία απαιτεί σε κάθε περίπτωση την κατάθεση της επαγγελματικής άδειας**. Ωστόσο, στην κατηγορία αυτή υπάρχει η εξής διάκριση:

i. Η ημερομηνία κατάθεσης της επαγγελματικής άδειας καθορίζει την έναρξη καταβολής της σύνταξης: Σύμφωνα με τον κανόνα αυτό, **το δικαίωμα ξεκινά την πρώτη μέρα του μήνα που έπεται εκείνου κατά τον οποίο υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης λόγω γήρατος μόνο εφόσον η επαγγελματική άδεια οδήγησης κατατεθεί εντός του μήνα υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης**. Στην περίπτωση που κατατεθεί μεταγενέστερα, η έναρξη συνταξιοδότησης τοποθετείται στην πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται εκείνου κατά τον οποίο κατατέθηκε η επαγγελματική άδεια οδήγησης. Οι διατάξεις της περίπτωσης α' ως προς τα υπόλοιπα θέματα που ρυθμίζουν ισχύουν και για την επαγγελματική αυτή κατηγορία.

Για **παράδειγμα**, για τους ασφαλισμένους των οποίων η ειδικότητα της τελευταίας απασχόλησης ήταν αυτή του αυτοκινητιστή, ιδιοκτήτη αυτοκινήτου Δημόσιας Χρήσης, μισθωτού οδηγού ή εκπαιδευτή, καθώς και για τους ασφαλισμένους των οποίων το συνταξιοδοτικό δικαίωμα θεμελιώνεται με χρόνο ασφάλισης στο τ. ΤΣΑ, που μεταφέρθηκε στο τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 984/1979, η ημερομηνία κατάθεσης της επαγγελματικής άδειας οδήγησης καθορίζει την ημερομηνία έναρξης συνταξιοδότησης, ακόμα και αν έχει διακοπή από καιρό η απασχόλησή τους ως επαγγελματιών οδηγών. Το ίδιο ισχύει και για τους λοιπούς αυτοαπασχολούμενους ασφαλισμένους στο τ.ΤΕΒΕ-τ.ΤΑΕ οι οποίοι προγενέστερα είχαν και χρόνο ασφάλισης στο τ. ΤΣΑ.

ii. Η ημερομηνία κατάθεσης της επαγγελματικής άδειας δεν καθορίζει στην έναρξη συνταξιοδότησης. Στην περίπτωση αυτή η σύνταξη πρέπει να αρχίζει να καταβάλλεται **από την πρώτη του επόμενου της κατάθεσης της αίτησης συνταξιοδότησης λόγω γήρατος μήνα**, εφόσον **η κατάθεση της επαγγελματικής άδειας**, που είναι απαραίτητο δικαιολογητικό, γίνει μέσα στην προθεσμία της παρ. 2^α του άρθρου 1, δηλαδή **μέχρι την τελευταία (ημερολογιακή) ημέρα του έκτου (6ου) μήνα που έπεται του μήνα υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης**. Διαφορετικά, η αίτηση συνταξιοδότησης θα πρέπει να απορρίπτεται κατά τα οριζόμενα στο τελευταίο εδάφιο της περ. α της παρ. 2.

Για **παράδειγμα**, για τους επαγγελματίες μισθωτούς οδηγούς και εκπαιδευτές που έχουν διακόψει από καιρό την απασχόλησή τους με αυτές τις ειδικότητες και οι οποίοι θεμελιώνουν σύνταξη με το χρόνο ασφάλισης στο τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με οποιαδήποτε άλλη ειδικότητα η ημερομηνία κατάθεσης της επαγγελματικής άδειας οδηγού **δεν επηρεάζει την ημερομηνία έναρξης συνταξιοδότησης**, αλλά πρέπει οπωσδήποτε να κατατεθεί εντός της προαναφερθείσας προθεσμίας. Το ίδιο ισχύει και για τους αυτοαπασχολούμενους οι οποίοι

κατέχουν επαγγελματική άδεια οδηγού, πλην όμως δεν άσκησαν ποτέ το επάγγελμα του μισθωτού οδηγού ή του αυτοκινητιστή.

Για τους ισχύοντες κανόνες και διαδικασίες σχετικά με την κατάθεση της επαγγελματικής άδειας οδήγησης και της ειδικής άδειας οδήγησης Ε.Δ.Χ. (ΤΑΞΙ) λόγω συνταξιοδότησης, σας παραπέμπουμε στις αναλυτικές οδηγίες των σχετικών εγγράφων του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (**Εγκύκλιος 16/2015 και Γενικό Έγγραφο με αρ. πρωτ. Σ 80/22/26.8.2016**).

στ) Οι προαναφερθείσες οδηγίες εφαρμόζονται σε συνδυασμό με τις ισχύουσες διατάξεις που συναρτούν τη χορήγηση σύνταξης με την καταβολή οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών.

2. Σύνταξη λόγω θανάτου (παρ. 3)

i. Κατά γενική αρχή του δικαίου κοινωνικής ασφάλισης, το συνταξιοδοτικό δικαίωμα, όταν δεν υπάρχει αντίθετη διάταξη, κρίνεται με βάση το νομικό καθεστώς που ισχύει κατά το χρόνο επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου. Όταν πρόκειται για συνταξιοδότηση λόγω θανάτου, ο ασφαλιστικός κίνδυνος θεωρείται ότι επέρχεται κατά το χρόνο θανάτου του ασφαλισμένου. Το ισχύον δε κατά το χρονικό σημείο του θανάτου δικαίο διέπει όχι μόνο τις ουσιαστικές προϋποθέσεις του συνταξιοδοτικού δικαιώματος των μελών οικογενείας του θανόντος, αλλά και τα της ενάρξεως καταβολής της σύνταξης (βλ. και εγκύκλιο 6/2018, σελ. 7,8).

Επομένως, οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν. 4554/2018 ισχύουν για επέλευση θανάτου/αφάνειας από 18.7.2018 και μετά. Για θανάτους από 13.5.2016 μέχρι και 17.7.2018 ως προς την ημερομηνία έναρξης του δικαιώματος ισχύουν και οι οδηγίες της εγκυκλίου 6/2018 (σελ. 7,8).

Σύμφωνα, λοιπόν, με την παρ. 3, **το δικαίωμα σε σύνταξη λόγω θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου αρχίζει από την πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται της ημερομηνίας θανάτου.** Όμως, εάν η αίτηση συνταξιοδότησης για την αιτία αυτή κατατεθεί πολύ μεταγενέστερα, **η έναρξη συνταξιοδότησης δεν μπορεί να ανατρέξει σε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από ένα έτος πριν από το τέλος του μήνα στον οποίο υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης**, σε καμία δε περίπτωση πριν από την πρώτη μέρα του μήνα που έπεται της ημερομηνίας θανάτου.

Παραδείγματα:

- ❖ Έστω ότι **η ημερομηνία θανάτου είναι 10.9.2018** και η αίτηση για συνταξιοδότηση λόγω θανάτου υποβάλλεται στις 15.11.2019. Με αφετηρία το τέλος του μήνα κατά τον οποίο

υποβλήθηκε η αίτηση συνταξιοδότησης, η έναρξη του δικαιώματος τοποθετείται στην 1.12.2018.

❖ Εάν η αίτηση είχε υποβληθεί στις 25.8.2019, ημερομηνία έναρξης θα ήταν η 1.10.2018.

ii. Σε περίπτωση **αφάνειας** ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, η οποία εξομοιώνεται κατ' ουσία με θάνατο (άρθρα 40 κ.επ. Α.Κ.), η έναρξη συνταξιοδότησης των δικαιούχων σύνταξης για την αιτία αυτή καθορίζεται με ειδική διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν. 4554/2016. Έτσι, όταν ασφαλισμένος ή συνταξιούχος κηρύσσεται σε αφάνεια με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, το δικαίωμα των προσώπων που ορίζονται δικαιούχοι στο άρθρο 12 Ν. 4387/2016 **αρχίζει από την πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται της ημερομηνίας έναρξης της αφάνειας**, όπως προσδιορίζεται στη δικαστική απόφαση. **Προϋπόθεση** για τη χορήγηση της σύνταξης στα πρόσωπα αυτά από την πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται της ημερομηνίας έναρξης της αφάνειας, είναι να έχουν υποβάλει την αίτηση για απονομή ή μεταβίβαση της σύνταξης μέσα σε ένα έτος από την ημερομηνία δημοσίευσης της τελεσίδικης δικαστικής απόφασης. Παρερχόμενης **άπρακτης** αυτής της προθεσμίας, **η έναρξη των οικονομικών αποτελεσμάτων ανατρέχει μέχρι ένα έτος πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης**.

Η τελεσιδικία της δικαστικής απόφασης θα αποδεικνύεται με το οικείο πιστοποιητικό του δικαστηρίου που την εξέδωσε.

Δ. Λήξη δικαιώματος συνταξιοδότησης (παρ. 4)

i. Το δικαίωμα στη σύνταξη λόγω **γήρατος και λόγω θανάτου λήγει στο τέλος του μήνα κατά τον οποίο επέρχεται ο θάνατος του δικαιούχου**. Ειδικά για το δικαίωμα στη σύνταξη που χορηγείται **λόγω θανάτου** επιπλέον ορίζεται ότι **λήγει στο τέλος του μήνα** κατά τον οποίο υφίσταται ένας από τους ακόλουθους λόγους:

- ο δικαιούχος τελεί γάμο ή συνάπτει σύμφωνο συμβίωσης,
- παύει η ανικανότητα προς εργασία σύμφωνα με την παράγραφο 1Α και την περίπτωση β' της παρ. 1Β του άρθρου 12 του Ν. 4387/2016 (Α' 85), σύμφωνα με νεότερη οριστική κρίση υγειονομικής επιτροπής. Δηλαδή, το δικαίωμα λήγει όταν υγειονομική επιτροπή γνωματεύει ότι παύει η ανικανότητα για την άσκηση κάθε βιοποριστικής εργασίας:

➤ **επιζώντος** συζύγου/έτερου μέρους συμφώνου συμβίωσης/διαζευγμένου, ο οποίος δικαιούτο σύνταξη λόγω θανάτου για το χρονικό διάστημα που υπήρχε αυτή η ανικανότητα σε ποσοστό τουλάχιστον 67%.

➤ άγαμων **τέκνων** που είχαν κριθεί ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία κατά το χρόνο θανάτου και πριν από τη συμπλήρωση του 24^{ου} έτους της ηλικίας τους.

Κατά τον ίδιο τρόπο, η διάταξη που διατυπώνεται στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 1 για τη λήξη του δικαιώματος συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση ορίου ηλικίας, καθορίζει πλέον και στην περίπτωση αυτή ως χρόνο λήξης **το τέλος του μήνα κατά τον οποίο συμπληρώνεται το κατά περίπτωση ηλικιακό αυτό όριο.**

Οι διατάξεις της περ. β της παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν. 4554/2018 ισχύουν για επέλευση θανάτου/αφάνειας από 18.7.2018 και μετά. Για θανάτους από 13.5.2016 μέχρι και 17.7.2018 ως προς την ημερομηνία λήξης του δικαιώματος ισχύουν οι οδηγίες της εγκυκλίου 6/2018 (σελ. 11).

Η ΑΝΑΠΛ. ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΙΩΑΝΝΑ ΓΑΤΗ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΟΥ ΑΥΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ